

Vergaderjaar 2016–2017

**20 043**

## **Parlementaire Vergadering van de Raad van Europa**

**AZ/ nr. 106**

### **VERSLAG VAN DE ZITTING 2016 (DERDE DEEL)**

Vastgesteld 13 september 2016

#### **1. Inleiding**

De delegatie uit de beide Kamers der Staten-Generaal naar de Parlementaire Assemblee van de Raad van Europa (PACE) heeft van 20 t/m 24 juni 2016 deelgenomen aan het tweede deel van de zitting 2016 in Straatsburg. Hiermee brengt zij verslag uit van de behandeling van de tijdens deze zitting geagendeerde onderwerpen, van de bijdragen van haar leden aan de debatten over die onderwerpen en van de verdediging van enkele rapporten.

Zoals gebruikelijk op de maandag heeft de delegatie een briefing ontvangen van de Permanent Vertegenwoordiger bij de Raad van Europa, de heer Onno Elderenbosch. Deze ging uitvoerig in op het recentelijk verschenen jaarverslag over de periode april 2015- april 2016 van de Secretaris-Generaal van de Raad van Europa, Thorbjörn Jagland, getiteld «State of Democracy, Human Rights and Rule of Law, a security imperative for Europe»<sup>1</sup>. Het jaarverslag bevat, anders dan in voorgaande jaren, per thema aanbevelingen aan de lidstaten en noemt voor het eerst ook namen van lidstaten waarvan verbeteracties op diverse, met name genoemde terreinen worden verwacht.

De ambassadeur wijdde ook enkele beschouwingen aan het voorzitterschap van Estland dat onlangs van start is gegaan. Tenslotte wees hij op het feit dat de President van de PACE onlangs een werkbezoek heeft gebracht aan St. Petersburg in het kader van een mogelijke hervatting van de activiteiten van de delegatie van de Russische Federatie in de Assemblee.

<sup>1</sup> <http://www.coe.int/en/web/portal/home>

## **2. Aanvaarding van de agenda en Progress Report van het Bureau en het Standing Committee**

Bij de aanvang van de sessie op maandag 20 juni heeft de Assemblee ingestemd met een voorstel van de voorzitters van de vijf politieke groepen, onder wie de heer **Kox**, voorzitter van de fractie van Verenigd Europees Links, om een debat te voeren over de rol van de Assemblee als pan-Europees forum voor interparlementaire dialoog en samenwerking. Dit debat zou, zo werd als verwachting uitgesproken, mede kunnen worden aangegrepen voor een gedachtewisseling over een mogelijke terugkeer van de delegatie van de Russische Federatie naar de Assemblee.

Tijdens het gebruikelijke debat over het zgn. Progress Report, de weergave van activiteiten en besluiten van het Bureau en van het Standing Committee (14086) heeft de heer Kox aandacht gevraagd voor het lot van een aantal collega-parlementariërs: de onlangs vermoorde Britse afgevaardigde Jo Cox, de uit gevangenschap vrijgelaten Palestijnse volksvertegenwoordigster Khalida Jarrar en de onlangs in Rusland vrijgelaten Oekraïense parlementariër Nadia Savchenko, die later in de week een persoonlijke verklaring in de Assemblee zou uitspreken. De heer Kox riep de Oekraïense delegatie op steun te betuigen aan de oproep om de parlementariër Ruslan Kotsaba, die gevangen wordt gehouden wegens zijn oppositie tegen de Oekraïense regering, vrij te laten. Ook riep hij op tot solidariteit met de Turkse collega's aan wie hun parlementaire immuniteiten door het Turkse parlement zijn of worden ontnomen op last van President Erdogan.

## **3. Vluchtelingen in gevaar in Griekenland**

Mevrouw **Strik** heeft als vervolg op het door haar in april 2016 behandelde rapport over de EU-Turkije-deal, namens de Socialistische fractie een rapport verdedigd over de gevaren waarmee vluchtelingen in Griekenland worden geconfronteerd. (nr.14082). Dat land worstelt met de gevolgen van enerzijds het sluiten van de grenzen door de «voormalige Joegoslavische Republiek Macedonië» en anderzijds met de zware lasten die het gevolg zijn van de EU-Turkije-deal. Griekenland heeft te maken met een disproportionele last die rechtstreeks samenhangt met zijn geografische ligging in Europa. Van een gezamenlijke Europese verantwoordelijkheid is momenteel geen sprake: de EU-lidstaten bieden te weinig ondersteuning aan Griekenland. Als gevolg daarvan voelen de vele vluchtelingen zich opgesloten in een land dat niet in staat is hen de meeste basale vorm van opvang en bescherming te bieden. Tegelijkertijd hebben de EU- lidstaten duidelijke plichten ten aanzien van deze vluchtelingen: het overnemen van gezinsleden van vluchtelingen die al in andere lidstaten wonen, en het nakomen van de afspraken van vorig jaar over het overnemen van vluchtelingen uit Griekenland. Mevrouw Strik drong er bij de lidstaten op aan om niet langer obstakels op te werpen, maar de vluchtelingen zonder uitstel uit te nodigen met het oog op die gezinshereniging en herplaatsing. In een op dit rapport betrekking hebbende resolutie roept de Assemblee de Griekse autoriteiten, de EU en zijn lidstaten en andere betrokken staten op om alles in het werk te stellen om de fundamentele rechten van vluchtelingen en migranten te respecteren en de solidariteit tussen de Europese landen te versterken. Bovendien roept de Assemblee de EU- lidstaten op om de EU-Turkije-deal te heroverwegen omdat de mensenrechten erdoor in het geding komen.

Mevrouw **Maij** heeft aan het debat over dit rapport deelgenomen. Zij merkte ter inleiding op dat het intussen drie jaren geleden is dat we honderden mensen ten Zuiden van Lampedusa zagen omkomen, terwijl

we daarna kinderen op de stranden van de Griekse eilanden zagen sterven. En nog steeds hebben we te maken met deze crisis. Nog steeds weten we niet hoe we vluchtelingen moeten beschermen. We zijn erin geslaagd het verdrinken van mensen in de Egeïsche Zee te stoppen, maar we zijn er nog niet in geslaagd echte bescherming te bieden aan vluchtelingen op Europese en Turkse bodem. Bescherming houdt meer in dan het hebben van een dak boven je hoofd of voedsel; bescherming betekent ook dat je naar school kunt, dat je toegang tot sanitaire voorzieningen hebt en dat je een toekomst voor je hebt. We zijn niet in staat dat soort bescherming op onze Europese bodem te bieden, zo stelde mevrouw Maij. Zij voegde met nadruk toe te spreken van «we» omdat ze niet met het vingertje wilde wijzen naar Griekenland en Turkije die hun uiterste best doen. De resultaten die we nastreven zijn er echter nog niet. Er zitten tal van kwetsbare mensen in kampen en door veel sprekers is gewezen op de moeilijke situatie waarin vrouwen en kinderen zich bevinden. Ook in de steden is sprake van menselijk leed, bijvoorbeeld in de slavenhokken, niet alleen in Turkije, maar ook in EU-landen waar sprake is van kinderarbeid. Ook dat is een gevolg van de migratiecrisis dat we moeten aanpakken. Wat haar, de verschillende sprekers in het debat te hebben aangehoord, het meest bezighoudt, zo vervolgde mevrouw Maij, is dat dit probleem eigenlijk niet zou hoeven bestaan omdat veel landen blijkbaar hun uiterste best doen om het op te lossen. Kennelijk is er nog steeds sprake van meer woorden dan daden. Het beschermen van mensen is een taak zolang er nog sprake is van te weinig herplaatsing en opvang. Mevrouw Maij zei te hebben begrepen dat er op de diverse Griekse eilanden maar een paar maatschappelijke werkers beschikbaar zijn om te helpen bij het identificeren van mensen en het vaststellen van hun behoefte aan bescherming. Als ieder zou doen wat hij zegt te doen zouden we de problemen met succes kunnen oplossen en alle vluchtelingen de bescherming kunnen bieden die zij nodig hebben. We zouden er dan ook voor kunnen zorgen dat diegenen die geen recht hebben op bescherming in een Europees land kunnen worden teruggezonden naar hun land van herkomst. Het lijkt of het besef van de urgentie van het probleem nog steeds onvoldoende aanwezig is.

Het debat is afgesloten met de aanvaarding van een resolutie onder nummer 2118.

#### **4. Mondelinge vragen n.a.v. een interventie van de Minister van Buitenlandse Zaken van Estland, mevr. Marina Kaljurand namens het Comité van Ministers**

De heren Kox en Omtzigt, sprekend namens de fracties van resp. Verenigd Europees Links en de Europese Volkspartij, hebben elk een vraag gesteld naar aanleiding van een interventie namens het Comité van Ministers.

De heer **Kox** wees op het groeiende gebrek aan vertrouwen in het vermogen van de EU om zaken op te lossen. Zou dat niet hét moment zijn voor het Comité van Ministers om opnieuw de boer op te gaan met de vele mogelijkheden die het verdragsstelsel van de Raad van Europa biedt? Zou het niet erg goed van pas komen, nu de EU wankelt, als de Raad van Europa zijn ervaring met het sluiten van verdragen zou aanbieden aan de EU-leden en niet-EU-leden omdat die ervaring de afgelopen 65 jaren bewezen heeft effect te hebben gehad?

De heer **Omtzigt** merkte op veel vertrouwen te hebben in het Estse voorzitterschap gelet op de resultaten van de regering van Estland van het omvormen van het land in een democratie; hij wees op het feit dat de oppositie in Georgië was aangevallen door atleten die banden hebben met de Georgische regering. Het Estse voorzitterschap heeft naar aanleiding daarvan om een onderzoek gevraagd, dat er echter tot nu toe

niet is gekomen en dat dus ook niet tot arrestaties heeft geleid. Intussen heeft het EHRM uitspraak gedaan in een zaak tegen de voormalige Minister-President van Georgië, de heer Merabishvili, inzake artikel 18 EHRM wegens een veroordeling op politieke gronden. Hoe zal het Comité van Ministers zich opstellen jegens de Georgische regering?

De antwoorden van de Minister zijn te vinden in AS(2016)CR22.

## **5. De bestrijding van over-seksualisering van kinderen**

De heer **Schnabel** heeft deelgenomen aan een debat over een rapport van de commissie voor Sociale Zaken, Volksgezondheid en Duurzame Ontwikkeling over de gevaren van overseksualisering van kinderen (14080).

Dit fenomeen doet zich volgens het rapport voor in de media, reclame-campagnes en tv-programma's en heeft dramatische gevolgen voor het zelfbeeld van kinderen, hun welzijn en hun relaties; ook de fysieke en geestelijke gezondheid van kinderen worden er door bedreigd. Het rapport roept de lidstaten op beleid en wettelijke maatregelen tegen over-seksualisering van kinderen te ontwikkelen en programma's voor school en thuis te laten samenstellen die kinderen stimuleren tot het innemen van een kritische en weerbare houding. De heer Schnabel toonde zich namens de ALDE-fractie uiterst kritisch over het rapport. Het mist iedere wetenschappelijke onderbouwing, het bevat hypothesen die als empirische feiten worden gepresenteerd, het is in feite een moreel oordeel en op zijn slechtst niet meer dan een vooroordeel. Aan dat soort rapporten heeft, zo vervolgde de heer Schnabel, de ALDE-fractie geen behoefte. In veel landen ondervinden kinderen, adolescenten en volwassenen nog steeds de ongezonde gevolgen van een langdurige «onder-seksualisering». Zij zouden erg zijn geholpen met overheidsbeleid dat voorziet in gezonde seksuele opvoeding als onderdeel van het schoolcurriculum, toegang tot goede anticonceptie en bescherming tegen seksueel overdraagbare ziekten. Overheden die dat al doen zullen het rapport terzijde leggen; het zal worden verwelkomd door overheden die tekortschieten in de bescherming van hun kinderen en adolescenten, aldus de heer Schnabel.

## **6. Het functioneren van democratische instituties in Turkije**

De heer **Omtzigt** heeft een bijdrage geleverd aan een debat over een rapport van de zgn. Monitoring Commissie over het functioneren van democratische instellingen in Turkije (14078).

Sprekend namens de fractie van de Europese Volkspartij merkte hij op dat Turkije lid is van de Raad van Europa sedert zijn oprichting; toch zijn 1,6 miljoen mensen als gevolg van militaire operaties in het zuidoosten verdreven uit hun woningen. Uitgaansverboden leiden ertoe dat burgers hun huizen dagenlang niet kunnen verlaten; honderden mensen zijn gestorven. De uitgaansverboden zijn illegaal volgens de Venice Commission. Turkije heeft wetgeving aanvaard die het het land mogelijk maakt naar willekeur alle rechters en alle officieren van justitie te ontslaan, hetgeen betekent dat er geen machtenscheiding bestaat. Het Hoog Gerechtshof en de Raad van State zijn gesplitst waardoor de helft van de rechters kan worden ontslagen.

Journalisten hebben ontdekt dat op illegale wijze wapens het land in worden gesmokkeld door de MIT, de nationale inlichtingendienst van Turkije. Maar een onderzoek wordt niet ingesteld. Turkije heeft een nieuwe wet voorgesteld op grond waarvan alleen de President een onderzoek kan

starten in het geval de inlichtingendienst van iets beschuldigd wordt. Niemand anders kan onderzoeken of bepalen wat er is gebeurd, wat betekent dat de President de macht heeft gekregen om naar willekeur wapens te smokkelen. Zo'n 2000 mensen worden vervolgd voor het beledigen van de President, hetgeen buitensporig veel is. En die vervolgingen vinden niet alleen plaats in Turkije, maar in heel Europa. De Turkse consul in Nederland heeft mensen met een Turks-Nederlandse achtergrond opgeroepen de ambassade in te lichten indien de President wordt beledigd, een voorbeeld van onbehoorlijke inmenging in ons land.

De President heeft nog niet zo veel macht – de meeste macht ligt bij de Minister-President – maar als hij wil dat de Minister-President ontslag neemt, dan neemt die ontslag. De President heeft nog steeds de steun nodig van het parlement wanneer hij de Grondwet wil veranderen, en die steun zal hij vermoedelijk wel krijgen. Als in de komende dagen de immuniteiten van parlementariërs worden opgeheven, laat zich raden wie er de komende dagen zullen worden vervolgd: de oppositie. Wij zien helaas dus geen vooruitgang in Turkije, wij zien een enorme repressie. De heer Omtzigt zei van de rapporteurs graag te zullen horen wanneer de monitoringprocedure moet worden gestart tegen een land waarin de mensenrechten zo ernstig in het nauw verkeren.

Aan het slot van het debat heeft de Assemblee een resolutie aanvaard onder nummer 2121.

#### **7. Mondelinge vraag n.a.v. een interventie van de Minister-President van Estland, de heer Taavi Roivas**

De heer **Kox** wees op het feit dat de Raad van Europa zijn doelstellingen – het bevorderen en handhaven van democratie, mensenrechten en rechtshandhaving – verwezenlijkt door middel van het sluiten van verdragen. Estland en vele andere lidstaten hebben tal van conventies van de Raad van Europa getekend en geratificeerd. De heer Kox vroeg wat onder het voorzitterschap van Estland kan worden ondernomen om dat stelsel van verdragen verder uit te bouwen en bekendheid te geven teneinde langs die weg wellicht problemen op te lossen die niet in de context van de EU tot een oplossing komen.

De reactie van de Minister-President kan worden gevonden onder AS(2016) CR 23.

#### **8. Mondelinge vraag n.a.v. een interventie van de Minister-President van Griekenland, de heer Alexis Tsipras**

De heer **Kox** heeft de Minister-President van Griekenland, de heer Alexis Tsipras die de Assemblee op woensdag 22 juni heeft toegesproken, een vraag gesteld over de toenemende spanningen tussen Rusland en de EU. Hij toonde zich geïnteresseerd in de visie van de heer Tsipras op mogelijkheden om de gevaarlijke tendens van confrontatie om te buigen in de bereidheid tot samenwerking.

Het antwoord van de heer Tsipras is te vinden in AS (2016) CR 24.

#### **9. Actualiteitsdebat: «Reaffirming the role of the Assembly as a pan-European forum for inter-parliamentary dialogue and cooperation».**

De leden Mulder en Kox hebben deelgenomen aan dit door de voorzitters van de 5 politieke groepen geëntameerde debat.

De heer **Mulder**, sprekend namens de Alliantie van Liberalen en Democraten voor Europa (ALDE), zei te willen benadrukken dat deze vergadering niet zomaar een discussiebijeenkomst is, maar een Parlementaire Assemblee die is verenigd op fundamentele liberale waarden die ons binden. Soms vinden één of meer landen het moeilijk naar die basiswaarden te handelen en te leven, maar die basiswaarden gelden wel voor alle lidstaten. Daarom moeten we attent zijn op gevallen van speciale behandeling, aldus de heer Mulder. Als het gaat om de interparlementaire dialoog zouden we, hoe lastig dat ook is, ook rekening moeten houden met relatie tussen de wetgevende en de uitvoerende macht in onze landen. Van belang is dan de wijze waarop het parlement het beleid en de uitvoering ervan door de uitvoerende macht volgt en controleert. De parlementaire dialoog is dus een goede zaak, maar de ALDE-fractie wil niet dat de PACE een pan-Europees forum voor dialoog wordt. Wij zijn een parlementaire assemblee met waarden die gelden voor iedere lidstaat, aldus de heer Mulder.

In dit actualiteitsdebat heeft de heer **Kox** erop gewezen dat het bijeenbrengen van alle Europese landen in één Raad van Europa na de val van de Berlijnse muur een prestatie van formaat werd geacht. Nadat de Raad twee decennia heeft gefunctioneerd, heeft hij zich beraden op zijn toekomstige doelstellingen. Die reflectie heeft geleid tot het aanvaarden van een resolutie waarin de parlementaire diplomatie – het bevorderen van het onderlinge debat en onderlinge samenwerking – tot belangrijke doelstelling werd bestempeld. De Assemblee werd daarmee het belangrijkste forum waarin de lidstaten elkaar – soms in niet mis te verstane bewoordingen – aanspreken omtrent belangrijke gebeurtenissen en ontwikkelingen om tot oplossingen van conflicten te komen. Die resolutie is nooit herroepen en dat betekent dat binnen – en dus niet buiten – deze Assemblee het debat moet plaatsvinden. De heer Kox herinnerde aan het feit dat de delegatie van de Russische Federatie haar geloofsbrieven voor het jaar 2016 niet had ingediend omdat zij het niet eens was met de door de Assemblee aanvaarde sancties naar aanleiding van de Russische schendingen van het internationale recht. Hij sprak de hoop uit dat de Doema na de komende parlementsverkiezingen zal besluiten de geloofsbrieven van de delegatie in te dienen.

## **10. Cultuur en democratie; culturele en onderwijsnetwerken van gemeenschappen in het buitenland.**

Aan een debat over een tweetal rapporten over deze onderwerpen (nrs. 14069 en 14070) heeft de heer **Mulder** deelgenomen. Hij merkte op dat beide rapporten in feite handelen over betere integratie en over het voorkomen van radicalisering, twee doelstellingen waarover iedereen het wel eens is. De fractie van de ALDE is van mening dat politici voor het bestrijden van xenofobie en extremistische politiek de zorgen van mensen moeten kennen over de economische crisis, globalisering, terrorisme en de gevolgen van de aanwezigheid van migranten die niet per sé de Europese waarden, zoals bijvoorbeeld de gelijkheid van mannen en vrouwen, delen. Het gaat daarbij om een gevoel van identiteit. Mensen willen politici die hun zorgen begrijpen en er oplossingen voor hebben.

In het rapport over Cultuur en Democratie stelt de rapporteur dat cultuur een krachtig instrument is om radicalisering tegen te gaan. Zij stelt tegelijkertijd dat in veel landen de budgetten voor cultuur als eerste worden gekort. Om met goede argumenten voor verhoging van cultuurbudgetten te komen moeten deze projecten effectief zijn; ze moeten tot resultaat leiden. Maar met welke criteria wordt het succes gemeten? Wanneer werken ze en wanneer worden de mensen die men ermee wil

bereiken er inderdaad mee bereikt? Mensen die geradicaliseerd zijn zijn erg moeilijk te bereiken.

Het tweede rapport gaat over integratie. Liberalen huldigen de mening, aldus de heer Mulder, dat niet iemands afkomst, maar zijn of haar toekomst centraal staat; en niet de groep maar het individu staat centraal. Dit zijn de liberale beginselen als het om integratie gaat. Het hebben van werk en het leren van de taal zijn de succesfactoren voor integratie. In wat men de diaspora-benadering kan noemen ziet men goede voorbeelden van het zich eigen maken van een taal. In het VK bestaan zaterdagsscholen voor taalonderwijs, in Nederland zijn die er op zondag. In diasporagemeenschappen gaat het niet om integratie van groepen; daar spreekt men liever over de integratie van het individu. Het gevaar bestaat dat mensen die in hun eigen groep blijven niet gedwongen worden de taal van hun nieuwe land te spreken en evenmin geconfronteerd worden met andere waarden. Een voorbeeld daarvan is de seksegelijkheid; de heer Mulder lichtte toe in eigen land teveel vrouwen te zien die thuis blijven of worden gedwongen thuis te blijven omdat hun leefgemeenschap dat wil. Het zou goed zijn als de rapporteurs ook op dat aspect van de gemeenschapsbenadering zouden ingaan.

Dit debat is afgesloten met de aanvaarding van twee resoluties, nrs. 2123 en 2124.

### **11. Transparantie en openheid in Europese instituties**

De heer **Van de Ven** heeft deelgenomen aan een debat over een rapport inzake transparantie en openheid in Europese instituties. Dit rapport (14075) stelt o.a. dat het hernieuwde register van lobbyisten van de EU niet alleen van toepassing zou moeten zijn op het Europees parlement en de Europese Commissie, maar op alle instituties van de EU. Een andere aanbeveling betreft het instellen van een afkoelingsperiode voor leden van het EP teneinde belangenconflicten te voorkomen. De EU zou zich moeten aansluiten bij het anti-corruptiemechanisme van de Raad van Europa, GRECO genaamd. De heer Van de Ven stelde dat lobby-praktijken niet illegaal zijn en dat lobbyen een kenmerk van het democratisch systeem is. Toch wordt lobbyen in de samenleving doorgaans vooral geassocieerd met geheimzinnigheid en oneerlijke bevoordeling en met ondernemingen en ngo's. De Raad van Europa richt zich echter op de mensenrechten. Niettemin kan lobbyen zich ook voordoen in het werk van de leden van de Parlementaire Assemblée. Doordat het rapport de weergave bevat van een feitenonderzoek in de internationale instituties van de EU, waar debatten over besluiten met grote financiële gevolgen aan de orde van de dag zijn, heeft de rapporteur het onderwerp in het juiste perspectief gezet waardoor het tot een beter begrip leidt bij de Raad van Europa. Het rapport laat ook zien, aldus de heer Van de Ven, dat de Raad van Europa al beschikt over instrumenten voor openheid en transparantie. De ALDE-fractie leidt uit het rapport de conclusie af dat de PACE doelgericht zou moeten inzetten op het onderzoeken van situaties waarin sprake is van mogelijke belangenconflicten waarbij haar leden zijn betrokken. De ALDE-fractie onderschrijft daarom het rapport in zijn conclusie dat meer aansluiting moet worden gezocht bij de modus operandi van GRECO. Tenslotte steunt de fractie de conclusie dat ngo's en media een positieve bijdrage kunnen leveren aan de transparantie en de openheid in het werk van de Raad van Europa.

Het debat werd afgesloten met de aanvaarding van een resolutie, nr. 2125.

## **12. Gevoegd debat: de aard van het mandaat van leden van de PACE; parlementaire immuniteit: knelpunten met betrekking tot de reikwijdte van voorrechten en immuniteiten van leden van de PACE (rapporten 14077 en 14076).**

De heer **Van de Ven** heeft een bijdrage geleverd aan een gevoegd debat over een tweetal rapporten: het eerste over de aard van het mandaat van de leden van de PACE, het tweede over de parlementaire immuniteit van leden van de PACE en daarmee samenhangende knelpunten. In zijn bijdrage stelde de heer Van de Ven dat de status van een lid van de PACE kan worden teruggevoerd op Homerus' Ilias en Odyssee waarin de boodschapper als onschendbaar werd beschouwd. Het oude Griekse woord voor boodschapper luidde "angelos", nu "angel" in het Engels. Tegenwoordig wordt de status van de PACE-leden bepaald door functionalisme. Naar zijn aard is de status van een PACE-lid niet onschendbaar, aldus de heer Van de Ven. Als leden van deze Assemblee behoren wij in een positie te zijn om vrijuit te spreken en ongehinderd en onbevooroordeeld te handelen. Op die manier dienen wij in staat te zijn onze taak als leden van deze Parlementaire Assemblee die burgers van democratische staten vertegenwoordigen te vervullen. Wij moeten het woord van onze collega-leden respecteren, maar we moeten tegelijk luid en duidelijk spreken als de mensenrechten in het geding zijn. Privileges en immuniteiten dienen niet te worden gebruikt voor straffeloosheid. Er is geen ruimte voor misbruik van onze speciale rechten omdat we een bijzondere verplichting hebben jegens de burgers die wij vertegenwoordigen. Aan de andere kant mag van het opheffen van immuniteiten geen misbruik worden gebruikt. De heer Van de Ven zei een onderscheid te willen maken tussen schijn en wezen van het fenomeen immuniteit. Leden van de Assemblee dienen in een positie te zijn waarin immuniteit zowel in schijn als in wezen aanwezig is. Deze tweeledige immuniteit voorkomt dat landen die leden van minderheids- of oppositiepartijen naar de Assemblee afvaardigen feitelijk hinderen, ook wanneer zij deelnemen aan politieke campagnes in eigen land. In onze Parlementaire Assemblee, zo stelde de heer Van de Ven tenslotte, dienen leden van oppositiepartijen in het land dat hen afvaardigt vrijheid van meningsuiting te hebben bij de uitoefening van hun vertegenwoordigende mandaat dat algemeen, vrij en onherroepelijk is en hen vrijwaart van het risico bij terugkeer in eigen land ter verantwoording te worden geroepen.

Ook de heer **Kox** heeft deelgenomen aan dit debat. Als pluspunt van het rapport over de aard van het mandaat van de afgevaardigden noemde hij het feit dat het zich niet inlaat met nationale regels omtrent de positie van afgevaardigden. Hij deelde mee dat de fractie van Verenigd Europees Links de voorstellen in het rapport zal bestuderen en de uitkomsten daarvan zal meedelen aan de andere politieke groepen. Bijzondere aandacht vroeg de heer Kox voor de positie van de plaatsvervangende leden van delegaties, die in veel gevallen evenmin ongehinderd hun werk kunnen doen. Omdat het rapport over parlementaire immuniteiten als leidraad dient voor lidstaten die overwegen de regels te herzien is wel duidelijk dat het hier niet om een academische kwestie gaat. Diverse collega-afgevaardigden zijn of worden bedreigd moet het verlies van hun immuniteit en zelfs van hun vrijheid. De heer Kox meende dat het daarom erg belangrijk is dat de parlementen dit rapport en de aanbevelingen erin kennen.

Aan het slot van dit debat aanvaardde de Assemblee een tweetal resoluties (nrs. 2126 en 2127).



### **13. Verkeersveiligheid in Europa als prioriteit van beleid in volksgezondheid (rapport nr.14081)**

De heer **Van de Ven** heeft een beknopte inbreng geleverd in een debat over een rapport over verkeersveiligheid als prioriteit in het volksgezondheidsbeleid. Hij noemde de in dat rapport opgenomen analyse van oorzaken van ongevallen op de weg en een inventarisatie van mogelijke maatregelen tegen ongevallen zeer nuttig. Hij sprak namens de liberale fractie (ALDE) zijn medeleven uit met de slachtoffers van verkeersongevallen. Gezien het feit dat de dagelijkse verkeersveiligheid in iedere Europese staat een primaire taak van de overheid als zodanig is, is binnen de ALDE-fractie de vraag gerezen of er een direct causaal verband bestaat tussen verkeersongevallen als gevolg van onveilige wegen, het gebruik van stimulerende middelen inclusief drugs en medicijnen en roekeloosheid etc. en mensenrechten. Ook stelt de fractie de vraag waarom de EU-richtlijnen die betrekking hebben op dit onderwerp niet in het rapport zijn behandeld. Kunnen die richtlijnen juist niet beter worden gebruikt om te komen tot meer veiligheid op de Europese wegen?

Het debat werd afgesloten met de aanvaarding van resolutie nr. 2129.

De voorzitter van de delegatie,  
Schrijver

De griffier van de delegatie,  
Nieuwenhuizen